
НАШІ ЮВІЛЯРИ

ДИРЕКТОРУ-ОРГАНІЗАТОРУ ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ

ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ, АКАДЕМІКУ НАН УКРАЇНИ

ОЛЕКСАНДРУ МИКОЛАЙОВИЧУ АЛИМОВУ – 90 РОКІВ

Олександр Миколайович Алимов – відомий вчений-економіст, доктор економічних наук, професор, академік Національної академії наук України (1973), академік Академії екологічних наук України (1992), Заслужений діяч науки і техніки України (1997), Лауреат державної премії України в галузі науки і техніки (2010), лауреат премії ім. А. Г. Шліхтера НАН України (1971), полковник у запасі, ветеран та учасник бойових дій Великої Вітчизняної Війни – народився 30 вересня 1923 р. у м. Юзівка (нині м. Донецьк) в сім'ї шахтаря, там же закінчив середню школу. Донбас, батьки, школа, суспільне середовище сформували в ньому основні риси гідної людини, які допомогли йому пройти важкий шлях у роки Великої Вітчизняної Війни і в післявоєнний час внести помітний внесок у розвиток науки.

Початок його трудового життя припадає на роки Великої Вітчизняної Війни Радянського Союзу 1941 – 1945 рр. Курсант Лепельського артилерійсько-мінометного училища (1941 – 1942); командир взводу, батареї, дивізіону, заступник командира полку, командир 118-го армійського мінометного полку 43-ї армії (1942 – 1945) – такий шлях О. М. Алімова у роки війни.

Після закінчення війни Олександр Миколайович демобілізувався. Закінчив Всесоюзний заочний фінансовий інститут. У 1953 році О. М. Алимов вступив до аспірантури Московського гірничого інституту. Після успішного закінчення аспірантури та захисту кандидатської дисертації у 1957 році почалася його науково-організаторська та дослідницька діяльність в Донецькому науково-дослідному вугільному інституті начальником сектора, начальником відділу. У квітні 1966 р. О. М. Алимову присуджено науковий ступінь доктора економічних наук, а у вересні 1966 року – вчене звання професора. Продовжуючи роботу завідувачем великого відділу Донецького науково-дослідного вугільного інституту, в 1965 році він стає директором-організатором Інституту економіко-промислових досліджень у складі Донецького наукового центру Академії наук України. У цій якості О. М. Алимов створив наукову школу, що підготувала нове покоління вчених-економістів для Донбасу, Придніпров'я та інших регіонів південного сходу України. Під його керівництвом Донецьке відділення Інституту економіки за короткий час стало центром фундаментальної економічної науки в Донбасі. У 1967 році відділення

було реформовано в Інститут економіки промисловості АН УРСР.

Очолюючи Інститут економіки промисловості АН України, О. М. Алимов безпосередньо бере участь у дослідженні та розв'язанні науково-прикладних проблем забезпечення результативності управління виробництвом, що пов'язані з широким використанням економіко-математичних методів в економіці, а результати розробок знаходять застосування на практиці господарювання у вугільній, металургійній, хімічній, машинобудівній та інших галузях промисловості України.

У 1973 році Президія АН України призначає О. М. Алімова головою Ради із вивчення продуктивних сил України (1973 – 1984), де він став фундаментом нового напрямку розбудови продуктивних сил в Україні і провадив науково-організаторську діяльність, спрямовану на здійснення міждисциплінарних комплексних досліджень, пов'язаних із оцінкою та прогнозуванням темпів і пропорцій розвитку та розміщення продуктивних сил держави у взаємозв'язку з забезпеченням екологічної рівноваги.

Діяльність О. М. Алімова не обмежується лише дослідженням економічних проблем. Він веде плідну дослідну та науково-організаторську роботу щодо комплексного дослідження напрямів використання природних ресурсів і охорони навколишнього середовища. О. М. Алимов спрямовує науково-прикладну діяльність співробітників РВПС України в контексті розбудови безпечних потужностей ядерної енергетики, раціоналізації розміщення енергетичних об'єктів як з точки зору досягнення їхньої економічної ефективності, так і з позицій врахування різної природи факторів впливу на базові галузі промисловості України. Під його керівництвом було розроблено наступні доктринальні програми: Комплексну програму науково-технічного прогресу СРСР на 1986 – 2005 рр., Комплексну програму розвитку народногосподарського комплексу м. Києва та Київської агломерації до 2020 р.; Комплексну програму „Науково-технічний прогрес та його соціально-економічні наслідки на період до 2005 р. по Українській РСР”; Концепцію охорони та раціонального використання земельних, водних та лісових ресурсів, а також техніко-економічне й екологічне обґрунтування будівництва комплексу „Дунай – Дніпро” тощо.

Поряд із плідною науково-дослідною діяльністю О. М. Алимов успішно керував великими науковими колективами; проблемними, науковими та спеціалізованими радами і комісіями. Багатогранна наукова і громадська діяльність О. М. Алімова отримала широке визнання світової наукової спільноти. Його доробок становить методологічну основу парадигми макросистемної еволюції потенціалу сталого розвитку України, а біографію включено до міжнародних бібліографічних та багатотомних історико-культурологічних видань. Зокрема, у міжнародному біографічному огляді серед діячів, які досягли досконалості та залишили слід у певній галузі науки, чия робота надихає інших і становить інтерес в усі часи як на регіональному, так і на міжнародному рівні, в одному з томів видання „Міжнародна біографія: чоловіки і жінки з досягненнями та відзнаками” представлено життєвий шлях О. М. Алімова.

О. М. Алимов активно займається науково-організаційною роботою – є членом Відділення економіки НАН України. Бере участь у підготовці низки аналітичних розробок як керівник Міжнародної асоціації енергетиків-економістів з проблемного напрямку „Економічний та соціальний розвиток України” та на виконання програм діяльності Кабінету Міністрів України.

Робота очолюваного О. М. Алимовим відділу стратегічного потенціалу сталого розвитку Державної установи „Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України” спрямована на: розвиток теорії, методології та практики стратегії макросистемної еволюції національної економіки на

засадах раціонального використання стратегічного потенціалу сталого розвитку і прогнозування наслідків її реалізації; розроблення теоретико-методологічних основ оцінювання потенціалу сталого розвитку України в межах міждисциплінарної тріади „економіка – екологія – соціум”; обґрунтування методологічних засад формалізації моделі адаптивного управління використанням стратегічного потенціалу реального сектору економіки України на основі системи науково аргументованих критеріїв та індикаторів оцінювання; формування макроекономічної моделі стратегічного потенціалу сталого розвитку в умовах фінансово-економічної невизначеності функціонування економіки.

Під науковим редагуванням і за безпосередньої участі О. М. Алімова опубліковано близько 580 наукових робіт, серед них 12 індивідуальних і 45 колективних монографій. Під його науковим керівництвом підготовлено більше 30 кандидатів і 13 докторів економічних наук.

Заслуги Олександра Миколайовича в здобутті перемоги у Великій Вітчизняній Війні й розвитку такої галузі економічної науки, як економіка та управління національним господарством, відзначені двома орденами Червоного Прапора, орденами Олександра Невського, двома орденами Вітчизняної війни I ступеня, орденом „Знак Пошани”, медаллю „За відвагу” та багатьма іншими нагородами.

Наукова громадськість, колеги, учні, друзі сердечно вітають Олександра Миколайовича Алімова з ювілеєм, бажають йому міцного здоров’я та невтомного наукового пошуку.

*Вчена рада ІЕП НАН України
Вчена рада ЛНУ ім. Тараса Шевченка
Редколегія журналу*